حفاظت از زمین با مراقبت از خاک آغاز می‌شود

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: اتحادیه جهانی علوم خاک (International Union of Soil Science) سال ۲۰۰۳، در راستای ارج نهادن به اهمیت خاک و جلوگیری از تخریب و نابودی آن، روز پنج دسامبر را به‌عنوان روز جهانی خاک نامید.

خاک، پیکره‌ای طبیعی و پویاست که بر اثر فرآیندها و عوامل خاکساز تشکیل شده، دربرگیرنده مواد معدنی و آلی است، پوسته خارجی زمین را می‌پوشاند، گیاهان قادر به روییدن در آن هستند و پوشش‌های آبرفتی و سنگی سطح زمین را نیز دربرمی‌گیرد.

خاک به‌عنوان منبع طبیعی، سرمایه ملی و بستر حیات، نقش اساسی در استقرار و رشد جوامع بشری و نیز سایر مخلوقات دارد و درواقع بخشی از زنجیره غذایی انسان و سایر حیوانات از خاک است، به همین دلیل هرگونه آلودگی موجود در خاک می‌تواند طی زنجیره غذایی، به سطوح بالاتر انتقال یافته و درنهایت در انسان تمرکز یابد. خاک از منابع تجدیدپذیر به‌شمار می‌رود، اما براساس مراجع مختلف تشکیل هر سانتی‌متر خاک در شرایط مختلف آب‌وهوایی از ۱۰۰ تا ۱۰ هزار سال طول می‌کشد. هزینه رفع آلودگی هر متر مکعب خاک به روش‌های مختلف، بین ۵۰ تا پنج هزار دلار بوده (ارزان‌ترین قیمت مرتبط به تبدیل خاک آلوده به بتن است)، از سوی دیگر رفع آلودگی خاک فرآیندی بسیار درازمدت به حساب می‌آید.

با درک عمیق قدر و منزلت منابع خاک کشور و لزوم حفظ و حراست از این سرمایه خدادادی جهت بهره‌برداری پایدار و حفظ امانت برای نسل‌های آینده، اعتقاد راسخ داریم که توسعه پایدار هیچ کشوری بدون توجه به منابع خاک، دست‌یافتنی نخواهد بود. سال ۲۰۱۵ میلادی از طرف سازمان ملل متحد به‌عنوان سال جهانی خاک تعیین و نام‌گذاری و همچنین در هرسال روز پنجم دسامبر (۱۵ آذر)، به‌عنوان روز جهانی خاک معرفی شده است. بزرگداشت این سال و این روزها از طرف جامعه جهانی بیانگر لزوم توجه هرچه بیشتر به این سرمایه عظیم خدادادی بوده که به علت افزایش نیازهای روزافزون جمعیت جهان تحت فشار مضاعف قرار گرفته است. امروزه آثار زیان‌بار عدم توجه به سنت‌های الهی و سوء مدیریت در بهره‌برداری از منابع خاک و اراضی پدیدار گشته و زنگ خطر جدی را در مورد رفاه، سلامت و حتی ادامه حیات بشر به صدا درآورده است.

اهمیت خاک در سخنان رهبری

قضیه خاک از قضیه آب مهم‌تر است؛ ما مشکل آب هم داریم، مشکل بزرگی هم هست، لکن برای تهیه آب راه‌های فراوانی وجود دارد؛ برای تهیه خاک حاصلخیز این راه‌ها دیگر وجود ندارد؛ یعنی بی‌توجهی به مبانی حفظ محیط‌زیست، آسیبی که وارد می‌شود، آسیبی نیست که بشود [جبران کرد]. خب، می‌شود پیشگیری کرد، می‌شود علاج کرد.

اهمیت خاک در سطح جهانی

سال ۲۰۱۵ با پیام خاک سالم برای زندگی سالم از سوی سازمان ملل متحد به‌عنوان سال بین‌المللی خاک اعلام شده است. اختصاص دادن یک سال به این پدیده طبیعت، نشان از ارزشمند بودن آن دارد. ما همه می‌دانیم که خاک‌های جهان به‌دلیل توسعه شهرها، جنگل‌زدایی، شیوه‌های مدیریت و کاربری ناپایدار سرزمین، آلودگی، چرای مفرط و پدیده تغییر آب‌وهوا در معرض خطر نابودی قرار دارند و مادامی که خاک‌ها در خطر باشند، زندگی سالم نیز نمی‌تواند مفهوم چندانی داشته باشد.

یک سال پیش مجمع عمومی سازمان ملل، پنج دسامبر را به‌عنوان روز جهانی خاک و سال ۲۰۱۵ را نیز به‌عنوان سال جهانی خاک اعلام کرد. این کار با هدف بالا بردن آگاهی جوامع و تصمیم‌گیرندگان، آموزش‌های عمومی، پشتیبانی از سیاست‌های و اقدامات مؤثر برای حفاظت از منابع خاک، ترویج سرمایه‌گذاری در مدیریت پایدار خاک، تقویت اهداف توسعه پایدار و دستور کار پس از ۲۰۱۵، جمع‌آوری اطلاعات و نظارت در تمام سطوح برای حفاظت خاک انجام گرفت.

زندگی سالم و پایدار بدون خاک سالم امکان‌پذیر نیست، زیرا خاک سالم، امنیت غذایی را تأمین می‌کند؛ اینکه به بهانه تأمین غذای امروز و افزایش تولید از کود و سموم شیمیایی بی‌رویه استفاده می‌کنیم، خاک‌های حاصلخیز را از بین برده و دیگر نسل آینده منبعی برای تأمین غذای خود نخواهد داشت و این در تقابل با اصول توسعه پایدار است. از سوی دیگر آلودگی خاک به‌راحتی به گیاهان، منابع آبی و موجودات آبزی انتقال یافته و سلامت مصرف‌کننده را به خطر می‌اندازد.

تاکنون یک‌سوم از خاک‌های جهان تخریب شده‌اند و چنانچه این روند ادامه یابد، تا سال ۲۰۵۰ سرانه جهانی زمین قابل کشت و زراعت تا یک‌چهارم میزان آن در سال ۱۹۶۰ تقلیل خواهد یافت. تا سال ۲۰۵۰ جمعیت جهان به بیش از ۹ میلیارد خواهد رسید و این میزان به معنای دو میلیارد افزایش جمعیت بیش از جمعیت فعلی جهان است. در این صورت لازم بوده تولید مواد غذایی به میزان ۶۰ درصد افزایش یابد تا بتواند پاسخگوی جمعیتی باشد که خواستار تغذیه‌ای به‌مراتب بهتر از امروز هستند.

نقش خاک در محیط:

- تأمین غذا
- پایه و اساس پوشش گیاهی جهت کشت و مدیریت برای خوراک، فیبر، سوخت و محصولات دارویی
- حافظ تنوع زیستی سیاره زمین
- نگهدارنده یک‌چهارم از کل تنوع زیستی جهان
- نقش کلیدی در تغییرات آب‌وهوایی و در چرخه کربن
- ذخیره‌کننده و بهبوددهنده منابع آبی در برابر سیل و خشک‌سالی
- با توجه به غیر قابل تجدید بودن و نقش‌های متعدد و حیاتی خاک در طبیعت، حفظ آن برای آینده پایدار و امنیت غذایی ضروری است. (بیانیه دبیر کل فائو- سایت فائو)

تهدیدات زیست‌محیطی خاک در کشور

تهدیدات زیست‌محیطی خاک شامل دو بخش فرسایش و آلودگی خاک می‌شود؛ فرسایش خاک شامل انتقال خاک توسط عواملی نظیر آب و باد است که این عمل منجر به از دست رفتن خاک، آب و عناصر غذایی موجود در خاک می‌شود. براساس برآوردهای انجام‌شده، فرسایش خاک کشور در سال ۱۳۵۵ معادل یک میلیارد تُن بوده که ۱۰ سال بعد به یک‌ونیم میلیارد تُن و در سال ۱۳۷۵ به دوونیم میلیارد تُن افزایش یافته است. درحال حاضر میزان فرسایش خاک در ایران، حدود ۱۶٫۷ تُن در هکتار بوده که با شاخص جهانی پنج تا ۶ تُن در هکتار، فاصله بسیار زیادی دارد که از این میزان سالانه بیش از ۱۰۰ هزار هکتار مراتع درحال تخریب است و بیش از ۴۰۰ هزار هکتار در معرض نابودی قرار دارد. به این میزان باید حجم خاک‌هایی که بر اثر افزایش شوری، سدیمی شدن، مشکلات ماندابی و زه‌کشی بدون استفاده می‌شوند را نیز اضافه کرد.

حدود هشت میلیون هکتار زمین قابل کشت آبی در کشور وجود دارد که بر اثر تخریب و مسائلی مانند خشک‌سالی و افزایش شوری روزبه‌روز درحال کم شدن است.

از سوی دیگر جمعیت همچنان درحال افزایش بوده و این درحالی است که ما نمی‌توانیم خاک تولید کنیم، زیرا تولید هر یک سانتی‌متر خاک به صدها سال زمان نیاز دارد. بنابراین ناچاریم همین میزان خاک حاصلخیز خود را حفظ کنیم که این موضوع نیازمند تلاش جمعی مردم، مسئولان و پشتیبانی قانونی از دستگاه‌های اجرایی است.

خسارت ناشی از فرسایش و تخریب خاک به‌صورت مختلف سالانه در حدود سه هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال برآورد شده است. هزینه فرسایش در ایران معادل ۱۴ درصد درآمد ناخالص ملی بوده، ایران یکی از هفت کشور آسیایی است که بیشترین میزان هدررفت خاک را دارد.

برخی از مهم‌ترین پیامدهای فرسایش خاک در ایران موارد زیر هستند:

- کاهش ۱۱ درصدی وسعت جنگل‌های ایران در طول ۴۰ سال
- رسوب‌گذاری در حدود ۲۴۰ میلیون مترمکعب در حوزه سدهای کشور (معادل سالانه پنج سد با ذخیره ۵۰ میلیون مترمکعب)
- بیابان‌زایی در بیش از ۱۰۰ میلیون هکتار از اراضی کشور
- کاهش قابلیت تولید محصول
- افزایش غلظت گازهای گلخانه‌ای (N_2O, CO_2, CH_4) به اتمسفر و گرم شدن جهانی هوا

آلودگی خاک ناشی از توسعه ناپایدار فعالیت‌های صنعتی، شهری، معدنی و کشاورزی از عوامل عمده تخریب خاک به‌شمار می‌روند. در اثر گسترش آلودگی و تخریب خاک، بیابان‌زایی در زمین‌های خشک و نیمه‌خشک که کشورمان نیز جزء آن‌ها محسوب می‌شود، به وقوع می‌پیوندد که یکی از پیامدهای هدررفت خاک به‌شمار می‌رود. ایران یکی از هفت کشور آسیایی است که بیشترین میزان هدررفت خاک را دارد. ۲۰ درصد کاهش قابلیت تولید محصول نیز یکی دیگر از پیامدهای اتلاف منابع خاک در کشور به‌شمار می‌آید.

سرعت رشد جمعیت جهان با نسبت ۱٫۸ درصد در هرسال و متعاقب آن ناآگاهی و عدم مدیریت مناسب با توجه به توزیع نامتعادل منابع خاک در کره زمین، تلاش انسان به‌منظور دستیابی به انواع مواد غذایی و محصولات کشاورزی، محدودیت موجود در منابع خاک، سرانه زمین و غیره این تخریب و هدررفت را تشدید کرده است.

کاشت درخت، تعامل سازنده انسان و زمین

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: نیمه اسفندماه، روز درختکاری و بهانه‌ای بود برای اینکه ما به محیط‌زیست احترام گذشته و آن را احیا و یا دست کم با دقت بیشتری نگهداری کنیم.

تقویم پُر است از روزهایی که متفاوت‌تر از بقیه روزها جلوه می‌کنند و با خودشان پیام‌های خاصی را به همراه می‌آورند. حالا آخرین برگ‌های این روزشمار ورق می‌خورد و خودش را برای ورود به سالی دیگر آماده می‌کند. به نیمه اسفندماه که رسیدیم، عبارتی خاص بر روی صفحه تقویم به چشممان خورد، روز درختکاری؛ روزی که باید دست دوستی به سوی طبیعت دراز کرده و پیوندی عمیق و محکم را با آن برقرار کنیم. وقت آن است که این استوارقامتان را ارج نهیم و به پاس خدماتی که همواره به انسان کرده‌اند، سپاسگزار آن‌ها شویم.

در جای‌جای هر خطه از خاک این سرزمین پُرگهر برنامه‌هایی نمادین برای گرامیداشت روز درختکاری برگزار می‌شود تا فرهنگی باشد ماندگار برای حفظ سرمایه‌های ارزشمند زندگی، برای داشتن هوایی پاک و برای داشتن محیطی سرشار از طراوت و سرسبزی.

اگر فواید و مزایای درختان را یک‌به‌یک بخواهیم برشماریم، آن‌قدر حسن و زیبایی دارند که هرکدام برای خودش رؤیایی می‌شود بافته بر برگ سبز درختان و تن تنومند ساقه آن‌ها.

درختان اسطوره‌های سبز مقاومت‌اند که ریشه در خاک و سر بر افلاک دارند، نماد سرسبزی و شادابی، مایه تلطیف و پاکی هوا، منشأ نشاط، شادابی و سرزندگی، لذت تجربه احساس خنکای روز در هوای گرم تموز، نماد تحول، تجربه، نو شدن و خشکیدن و دوباره جوانه زدن، زیباترین سفیران سبز خدا برای به ودیعه نهادن زندگی، شادابی و طراوت در بین انسان‌ها هستند.

درختان همواره در زندگی بشر مؤثر بوده‌اند. قرن‌هاست که آدمی در سایه آن‌ها از شدت گرما و تابش خورشید در امان مانده و از میوه‌های رنگارنگ و شیرینشان بهره‌مند شده است. آوای پرندگان که در لابه‌لای شاخسارشان مأوا گزیده‌اند، روح و جانش را صفا بخشیده و قلب وی را مملو از خوشی و شادابی کرده است. در دل زمستان سرد نیز بار دیگر به مدد هیمه‌ای که از تنه درختان فراهم آورده و آتشی که از آن افروخته، سرما و یخبندان را تاب آورده و با آن‌ها دست‌وپنجه نرم کرده است و بار دیگر این شکوفه‌های زیبای درختان هستند که به او نوید فرا رسیدن بهاری دل‌انگیز را می‌دهند.

کاشت درخت، مرهمی بر زخم‌های زمین

به این ترتیب بهره‌مندی‌هایی که از درختان عاید بشر می‌شود، بی‌شمار است و اگر درختان را نعمات الهی بدانیم، سخنی به گزاف نگفته‌ایم. شاید به همین دلیل است که انسان‌هایی فرهیخته نظیر شعرا، بزرگان و اساتید در زمینه ادبیات و نیز پیشوایان و بزرگان دینی همواره آن را مد نظر قرار داده و بدان توجه کرده‌اند. درخت مظهر زیبایی و حیات و یکی از زیباترین و پُرثمرترین نعمت‌های بیکران خداوند است که بخش مهمی از نیازهای انسان را برآورده می‌کند.

اما امروزه با صنعتی شدن جوامع بشری درختان نقش مهم‌تری در زندگی بشر ایفا می‌کنند؛ از سویی مقدمات پیشرفت بیشتر صنعت و فناوری را موجب می‌شوند و منابع تأمین‌کننده محصولاتی نظیر وسایل چوبی، مبلمان، لوازم‌التحریر (کاغذ، انواع مدادهای مختلف)، الوار و هزاران محصول دیگر محسوب می‌شوند.

همچنین از سوی دیگر به‌منزله ریه‌های یک شهر تلقی شده و نقش مهمی را در تأمین سلامت اعضای جامعه ایفا می‌کنند که این مورد اخیر از موارد قبل مهم‌تر است؛ چراکه به‌دلیل فعالیت کارخانه‌های صنعتی، ازدیاد وسایل نقلیه عمومی و فعالیت روزانه آن‌ها در سطح شهرهای بزرگ ازجمله تهران، آلاینده‌ها و گازهای مهلک و خطرناکی نظیر دی‌اکسید کربن در هوای شهرها فزونی یافته و سلامت افراد را تهدید می‌کند و افزایش هرچه بیشتر این مواد آلاینده کاهش میزان اکسیژن در هوا را سبب می‌شود و این وضع نامساعد، گروه‌های آسیب‌پذیر نظیر بیماران ریوی و قلبی، سالخوردگان و کودکان را بیشتر تهدید می‌کند و در چنین شرایطی است که مسئله درخت و درختکاری راه حلی مناسب برای مبارزه با آلودگی‌های مذکور به‌شمار می‌آید.

ایجاد جنگل‌های مصنوعی و فضای سبز معادل تأسیس کارخانه‌های تولید اکسیژن

ایجاد جنگل‌های مصنوعی و فضای سبز در اطراف شهرهای بزرگ به تأسیس کارخانه‌های تولید اکسیژن می‌ماند. در همین راستا در کشور عزیزمان ایران ۱۵ اسفندماه هرسال به درخت و درختکاری اختصاص یافته و آن را روز درختکاری نامیده‌اند. به این ترتیب همه‌ساله در این روز و درحالی که همه ایرانیان خود را برای استقبال از روزهای پُرطراوت بهاری آماده می‌کنند، نهال‌های جوان به دست خاک مهربان و صبور ایران سپرده می‌شود تا به درختانی نیرومند و سرسبز بدل شوند و به این ترتیب گامی در آبادانی کشور عزیزمان برداشته می‌شود.

با کاشت درختان سازگار با وضعیت جوی ایران و با درنظر گرفتن شرایط آب‌وهوایی خشک و کم‌باران اغلب مناطق کشور، می‌توان محیط‌زیست را لطیف و با طراوت کرد. طبیعت و فضای سبز وسیله‌ای برای بقای بشری و حفظ زیبایی شهر است و به‌عنوان میراثی ارزشمند به همه انسان‌ها تعلق دارد.

درختکاری در ایران دارای پشتوانه‌ای از علایق ملی و سنت تاریخی است، تاریخ نشان می‌دهد که ایرانیان باستان جشن‌های خاصی داشتند و در این جشن‌ها به درختکاری پرداخته و به خاک و زراعت احترام می‌گذاشتند، علاوه‌بر این درختکاری با اعتقادات مذهبی مردم نیز پیوند دارد، تا حدی که کاشت درخت نوعی عبادت محسوب می‌شود.

خداوند سبحان در آیاتی از قرآن درختان را یکی از نشانه‌های خود معرفی کردند. حضرت علی علیه‌السلام نیز دراین‌باره چنین می‌فرماید: «خداوند، پدیده‌ها را از هیچ آفرید. نمونه‌ای در آفرینش نداشت تا از آن استفاده کند و یا نقشه‌ای از آفریننده‌ای پیش از خود که از آن در آفریدن موجودات بهره گیرد. نمونه‌های فراوان از ملکوت قدرت و شگفتی‌های آثار رحمت خود را به ما نشان داده که همه با زبان گویا به وجود پروردگار گواهی می‌دهند و بی‌اختیار، ما را به شناخت پروردگار می‌خوانند. در آنچه آفریده، آثار صنعت و نشانه‌های حکمت او پدیدار است که هریک از پدیده‌ها، حجت و برهانی بر وجود او به‌شمار می‌آید. گرچه برخی مخلوقات به‌ظاهر ساکت‌اند، اما بر تدبیر خداوندی گویا و نشانه‌های روشنی بر قدرت و حکمت او هستند.»

درختان، نشانه قدرت الهی

درختان، نشانه‌هایی از قدرت پروردگارند؛ در خلقت درختان، مرگ و زندگی آن‌ها و نیز هنگامی که از آنان میوه پدید می‌آید، آثار قدرت و حقانیت خداوند بلندمرتبه نمایان است. وقتی درختان پس از فصل خزان و مرگ، به نفس باد بهار زنده می‌شوند، درواقع بخشی از قدرت و حکمت پروردگار توانا را در پیش روی همگان به نمایش می‌گذارند. خداوند قادر در آیه ۲۱ سوره زمر، ما را چنین مورد خطاب قرار می‌دهد: «آیا نمی‌بینی که خدا از آسمان آب باران نازل و درون نهرها روان کرد و نیز انواع گیاهان گوناگون بدان برویاند و باز (از سبزی و خرمی) رو به خزان آورد و نخست بنگری که زرد شود. آنگاه خداوند آن‌ها (چوب و علف) را خشک کرد و صاحبان عقل، در آن متذکر (قدرت الهی) می‌شوند.»

خشکیده و سپس سبز و خرم شدن درختان و یا به عبارتی دیگر مرگ و حیات دوباره آن‌ها، خود نمودی از معاد و گواهی است بر اثبات فرموده خداوند که انسان را نیز همین‌گونه پس از مرگ، از خاک بیرون می‌آورد و بر این کار تواناست. خداوند متعال در بسیاری از آیات قرآن، آنان را که در وقوع قیامت و بر قدرت خدا بر برانگیختن مردگان شک دارند، به خلقت انسان و مرگ و زندگی درختان، به‌عنوان نمونه‌ای مسلم از معاد توجه داده است.

در آیاتی چنین می‌خوانیم: «و زمین را (در فصل زمستان) خشک و مرده می‌بینی، اما هنگامی که آب باران فرو می‌فرستیم، به حرکت درمی‌آید و می‌روید و از هر نوع گیاهان زیبا می‌رویاند. این به‌دلیل آن است که (بدانید) خداوند حق بوده و اوست که مردگان را زنده می‌کند و بر هر چیزی تواناست و اینکه رستاخیز آمدنی بوده و شکی در آن نیست و خداوند تمام کسانی را که در قبرها هستند، زنده می‌کند.»

همچنین در ادیان و فرهنگ‌های مختلف جهان، درخت و درختکاری جایگاه خاصی دارد. دین مقدس اسلام نیز به کاشت درخت تشویق و ترغیب کرده است و بعضی از بزرگان دین به این امر اشتغال داشته‌اند.

حضرت علی علیه‌السلام در مدینه باغ‌های خرمای فراوانی به‌وجود آورد و بیشتر آن‌ها را در راه خدا وقف کرد. پیامبر صلی‌الله علیه و آله و سلم نیز می‌فرماید: «اگر شخصی درختی بکارد و یا مزرعه‌ای را به زیر کشت ببرد و انسان‌ها، حیوانات یا پرندگان از آن بخورند، این کار صدقه‌ای از طرف آن شخص شمرده می‌شود».

همچنین حضرت علی علیه‌السلام در نهج‌البلاغه چنین می‌فرماید: «همه موجودات سنگین و سبک، بزرگ و کوچک و نیرومند و ضعیف، در اصول حیات و هستی یکسان‌اند و آفرینش آسمان، هوا، بادها و آب یکی است. پس در آفتاب، ماه، درخت، گیاه، آب، سنگ، اختلاف شب‌وروز و جوشش دریاها اندیشه کن که نشانه‌های روشن پروردگارند».

مولای متقیان حضرت علی (ع) همچنین حفظ و نگهداری درختان را امری ضروری می‌داند و به حراست از آن‌ها سفارش می‌کنند.

پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نیز به کسی که درخت می‌نشاند، فرمود: «می‌خواهی تو را به نشاندن درختی راهنمایی کنم که استوارتر، رشدش بیشتر، میوه‌اش خوش‌تر و بادوام‌تر از این درخت باشد؟ عرض کرد: بلی یا رسول‌الله. حضرت فرمود: هربار که صبح یا شب تسبیحات اربعه بگویی، برای هر تسبیح، ۱۰ درخت از انواع میوه‌ها در بهشت برای تو کاشته می‌شود. آن مرد عرض کرد: یا رسول‌الله، من شما را شاهد می‌گیرم که این محل را وقف فقیران کردم.»

همچنین رسول خدا (ص) در مدینه هنگام ایراد سخنرانی، به درختی تکیه می‌داد و از آن به‌عنوان منبر استفاده می‌کرد. بعد از اینکه منبری برای پیامبر اکرم (ص) ساختند و آن حضرت بر منبر نشست، صدایی شبیه ناله از آن درخت بلند شد که گویی در فراغ آن حضرت گریه سر داده بود، از این رو از آن روز درخت را حنانه، به معنای ناله بچه شتری که از مادر جدا می‌شود، نامیدند. وقتی پیامبر صدای درخت را شنید، از منبر پایین آمده، آن را در بغل گرفت تا ساکت شد. بعد فرمود: «اگر او را دربرنمی‌گرفتم، تا قیامت ناله می‌کرد».

اما قرن‌ها پیش از آنکه دانشمندان غربی به ارائه نظریه‌های زیست‌محیطی بپردازند، دین اسلام به محیط‌زیست و رابطه انسان و موجودات زنده با آن توجه داشته، امروزه انسان با مشکلات زیست‌محیطی مختلفی روبه‌رو بوده؛ تخریب کره زمین، انقراض گونه‌های جانوری و گیاهی، آلودگی هوا، آب و رودخانه‌ها، تخریب جنگل‌ها و مشکلات دیگر، همگی نتیجه کاربرد فناوری‌های لجام‌گسیخته است.

انسان امروزه در پی حل مشکلات محیط‌زیست خویش برآمده است و اسلام با دارا بودن منابع غنی، راهکارهایی برای حل آن ارائه می‌دهد. احیای زمین و کاشت درختان، همواره در فرهنگ اسلامی جایگاه خاصی داشته و مورد توجه بوده است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم دراین‌باره می‌فرماید: «هرکس درختی بکارد و از آن مراقبت کند تا بزرگ شود و ثمر دهد، در جهان آخرت پاداش خواهد گرفت».

در کشورمان ایران روز ۱۵ اسفندماه، روز درختکاری نام گرفته است و در طی آن مراسم مختلفی با هدف بیان اهمیت درخت و درختکاری برگزار می‌شود.

اما این تازه آغاز ماجرا برای درختان و طبیعت است و از ۱۵ تا ۲۲ اسفندماه به هفته منابع طبیعی اختصاص دارد. شاید بتوان نام این هفته را هفته خوشحالی درختان نیز نامید که به‌عنوان منبعی ارزشمند و حیاتی برای ادامه حیات بشر باید به آن‌ها توجه شود.